



## M3: Metodologia de verificare și validare a standardelor ocupaționale și calificărilor asociate

### Introducere

România a adoptat utilizarea standardelor ocupaționale în a doua jumătate a anilor '90, ca mecanism de cooperare între furnizorii de formare și angajatori, pentru ca educația și formarea profesională să răspundă cerințelor pieței muncii.

În anul 1994 a fost înființat Consiliul pentru Standarde Ocupaționale și Atestare (COSA), care a dezvoltat și aprobat metodologia de elaborare, validare și aprobare a standardelor ocupaționale în concordanță cu evoluțiile europene în domeniu. Pe baza acestei metodologii, au fost aprobate standarde ocupaționale din diferite domenii de activitate, ca referențial pentru dezvoltarea de programe de formare profesională care să răspundă cerințelor pieței muncii. Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților (CNFPA) a preluat atribuțiile COSA în anul 2003 și în baza Acordului Tripartit, semnat în 2005 de către reprezentanții ai Guvernului României, organizațiilor patronale și sindicatelor reprezentative la nivel național, și îndeplinește rolul de Autoritate Națională a Calificărilor (ANC).

În conformitate cu legislația actuală din România, standardele ocupaționale pot fi elaborate de către asociații profesionale, organizații patronale sau sindicale, companii și furnizori de formare. În anul 2003, CNFPA a realizat o metodologie de elaborare, verificare și validare a standardelor ocupaționale care a permis ca, din 2004, această instituție să realizeze verificarea metodologică a standardelor ocupaționale elaborate în România. Comisiile de validare, înființate la inițiativa Consiliului Economic și Social și aprobate prin ordin al ministrului Educației și Cercetării, au validat standardele de pregătire profesională din 2004 până la înființarea comitetelor sectoriale.

Validarea standardelor ocupaționale și a standardelor de pregătire profesională este realizată de către comitetele sectoriale în baza Acordului tripartit privind Cadrul național al Calificărilor. În conformitate cu cadrul metodologic revizuit, verificarea și validarea standardelor ocupaționale elaborate va fi realizată numai de către organizații abilitate în domeniul standardelor (comitete sectoriale, ministere). Decizia de a adopta principiile Cadrului European al Calificărilor (EQF) în România reprezintă o motivație serioasă pentru revizuirea cadrului metodologic de elaborare a calificărilor existent. Metodologia de verificare și validare a standardelor ocupaționale reprezintă o parte integrantă a acestui cadru.

Această metodologie a fost elaborată și revizuită pe baza informațiilor rezultate în urma implementării acesteia în perioada mai-noiembrie 2007. Metodologia este însoțită de un ghid care oferă experților detalii și exemple practice de aplicare.

## **Secțiunea I Etapele verificării și validării**

Standardele ocupaționale și calificările asociate acestora trebuie să fie verificate și validate.

**Scopul verificării este de a confirma că standardele și calificările asociate respectă cerințele metodologice.**

**Scopul validării este de a stabili dacă standardul ocupațional și calificările asociate acestuia reflectă corect și real competențele cerute de piața muncii**

Obiectivul întregului proces de verificare și validare este de a îmbunătăți calitatea standardelor ocupaționale și calificărilor asociate acestora. Atingerea acestui obiectiv general presupune respectarea următoarelor principii:

- Verificatorii și validatorii sectoriali, nu trebuie să fie implicați în elaborarea efectivă a standardelor ocupaționale și a calificărilor asociate;
- Verificările și validările trebuie realizate de către experți sectoriali sau alți profesioniști cu un înalt nivel de cunoștințe profesionale și experiență de muncă în domeniu, numiți în acest scop de către comitetele sectoriale. Aceste persoane ar trebui, de asemenea, să fie familiarizate cu procesul de elaborare a standardelor ocupaționale și calificărilor și să cunoască cerințele de verificare metodologică ale ANC.
- Verificările metodologice vor fi realizate numai de către experții ANC numiți în acest scop.

**Etapele procesului de verificare și validare sunt:**

1. Verificarea de către experții sectoriali;
2. Validarea de către comitetele sectoriale;
3. Verificarea metodologică de către ANC.

**NOTĂ:** Această metodologie descrie cele trei etape de verificare și validare a unui standard ocupațional și a calificărilor asociate. Cei implicați în procesul de verificare/validare trebuie să consulte ghidul de aplicare al acestei metodologii.

**NOTĂ:** Verificarea și validarea pot fi realizate numai de persoane desemnate de organizații abilitate în domeniul standardelor ocupaționale (comitete sectoriale, ministere).

## **Etapa 1: Verificarea de către experții sectoriali**

Verificarea de către experții sectoriali este în primul rând **focalizată pe conținutul tehnic** al standardului ocupațional și calificărilor asociate. De aceea este foarte important ca verificarea realizată de către experții sectoriali să fie foarte riguroasă pentru a se asigura relevanța standardelor ocupaționale și calificărilor asociate în raport cu cerințele pieței muncii.

Scopul acestei verificări este de a se asigura că:

- **Toate informațiile cerute conform M1, M2 se regăsesc în** standardul ocupațional și calificările asociate;
- **Informațiile sunt prezentate în formatul stabilit conform M1, M2** ceea ce va permite realizarea unei verificări metodologice corecte;
- **Toate cerințele metodologice au fost respectate;**

***Documentele prezentate spre verificare sunt următoarele:***

- Lista surselor și metodelor utilizate la elaborarea analizei ocupaționale (incluzând numele experților consultați, companiile și organizațiile profesionale implicate din respectiva arie ocupațională);
- Tabelul de analiză ocupațională completat;
- Standardul ocupațional;
- Calificările asociate standardului ocupațional.

***Documentul utilizat*** pentru verificare este Lista de control a verificării (Anexa 3.3) care cuprinde următoarele întrebări cheie:

- 1 Este satisfăcătoare analiza ocupațională?
- 2 Standardul ocupațional corespunde analizei?
- 3 Unitățile conțin informațiile necesare?
- 4 Standardul ocupațional este prezentat în formatul corect?
- 5 Calificările se bazează pe conținutul standardului ocupațional?
- 6 Calificările sunt definite în conformitate cu regulile de combinare?
- 7 A fost stabilit nivelul corect al calificărilor?
- 8 Calificările conțin informațiile cerute?
- 9 Calificările sunt prezentate în formatul cerut?

**Procesul de verificare a standardelor ocupaționale și calificărilor asociate** este complet în momentul în care s-a răspuns la toate întrebările.

Verificatorul va utiliza elementele relevante din lista de control a verificării pentru a obține răspunsurile din raportul de verificare (Anexa 3.1).

Lista de control a verificării (Anexa 3.3) trebuie să fie luată drept un referențial de către verificatorul sectorial.

**NOTĂ:** Lista de control a verificării se bazează pe capitolul 3 din “Ghidul de aplicare al metodologiei revizuite M2: Metodologia de elaborare și revizuire a standardelor ocupaționale și calificărilor”.

Analiza ocupațională, standardul ocupațional sau calificările asociate pot fi retrimise autorului în orice moment al procesului de verificare, dacă sunt constatate greșeli grave sau omisiuni. Verificatorii trebuie să utilizeze instrumentele puse la dispoziție (lista de control a verificării și ghidul relevant) și propria experiență profesională pentru a hotărî dacă acest lucru este necesar.

Constatările verificării trebuie să fie notate în **raportul de verificare**. Toate rapoartele de verificare, în original, devin parte a dosarului calificării. Acesta conține toate documentele care au fost prezentate pentru verificare. **Raportul de verificare este semnat** de către verificatorul numit.

### *Rezultatul verificării*

#### *A. Documentele prezentate **nu sunt aprobate***

Dacă verificatorul ajunge la concluzia că oricare dintre documentele prezentate trebuie să fie revizuite/actualizate/schimbate sau completate, este utilizată o fișă de feedback al verificării (Anexa 3.2) și întregul dosar este returnat autorilor documentelor.

După efectuarea **schimbărilor solicitate, dosarul calificării este din nou prezentat spre verificare**. Verificatorul va completa **un nou raport de verificare**, focalizat pe acele elemente care au fost revizuite/ actualizate/schimbate sau completate. **Acest nou raport este, de asemenea, adăugat la dosarul calificării**. Dacă verificatorul ajunge la concluzia că documentele nu se ridică încă la nivelul calitativ cerut, dosarul este din nou returnat.

**NOTĂ:** Dacă verificatorul și autorii documentelor nu pot ajunge la o concluzie finală comună, autorii sau verificatorul pot apela la comitetul sectorial. Acesta va lua decizia finală legată de evoluția ulterioară a lucrurilor.

#### *B. Documentele prezentate sunt **aprobate***

Dacă verificatorul ajunge la concluzia că documentele prezentate se ridică la nivelul calitativ cerut, întreg dosarul, incluzând toate rapoartele de verificare completate și fișele de feedback, este înaintat comitetului sectorial împreună cu o scrisoare de solicitare pentru validare semnată de către verificator și autori.

## **Etapă 2: Validarea de către comitetele sectoriale**

Validarea de către comitetele sectoriale se focalizează pe conținut și proces. Conținutul tehnic fiind verificat în detaliu înainte de validare, membrii comitetului sectorial analizează dacă documentele în ansamblu reflectă competențele necesare pe piața forței de muncă și hotărăsc dacă verificarea a fost suficient de riguroasă din acest punct de vedere.

În ceea ce privește conținutul, validarea urmează să stabilească dacă, conținutul standardului și calificările asociate reprezintă o reflectare corectă a competențelor necesare pentru piața muncii. În ceea ce privește procesul, validarea urmărește să stabilească dacă autorii și verificatorii au ajuns la o concluzie comună, pe baza experienței lor în domeniu, și dacă verificarea a fost suficient de riguroasă.

**Scopul** validării este de a confirma faptul că standardul ocupațional și calificările asociate:

- Definesc în mod adecvat deprinderile practice, cunoștințele teoretice și atitudinile necesare pentru a putea desfășura o activitate de calitate la locul de muncă,
- Sunt relevante pentru sector în aria ocupațională care a fost definită ca obiect al analizei.

### *Documentele prezentate spre validare*

- Dosarul complet conținând documentele verificate
- Raportul (rapoartele) originale de verificare;
- fișele de feedback pentru verificare, completate(dacă este cazul)

Documentul utilizat pentru validare este **Lista de control a validării** (Anexa 3.5) care cuprinde următoarele întrebări cheie:

1. Autorii documentelor (analiza ocupațională, standardul ocupațional și calificările asociate) au prezentat și analizat într-o manieră atotcuprinzătoare aria ocupațională respectivă?
2. Standardul ocupațional reflectă cerințele pieței muncii?
3. Tehnicile de evaluare propuse sunt credibile pentru domeniul ocupațional respectiv?
4. Data propusă pentru revizuirea standardului ocupațional este realistă?
5. Data propusă pentru revizuirea calificării(lor) este realistă?
6. Denumirile calificărilor sunt recunoscute pe piața muncii?
7. Nivelul propus pentru calificări reflectă corect nivelul de autonomie și responsabilitate al calificării?
8. Calificările asociate standardului oferă perspective de dezvoltare profesională pe verticală și orizontală pentru piața muncii?
9. Verificatorul a ajuns la concluzia că documentele răspund cerințelor?
10. Dosarul înaintat este complet?

**Validarea standardului ocupațional și a calificărilor** asociate este completă în momentul în care s-a răspuns pe deplin la toate întrebările cheie relevante.

### **Raportul de validare**

Constatările rezultate în urma validării trebuie incluse în **raportul de validare**. Acesta devine parte a dosarului calificării. Dosarul conține deja toate documentele care au fost prezentate spre verificare și toate rapoartele originale de verificare (și – dacă este cazul – fișele de feedback de verificare) care au fost completate de către verificatorul numit în acest scop.

Raportul de validare trebuie să fie semnat de membrii comisiei de validare.

## *Rezultatul validării*

### *A. Documentele prezentate **nu sunt validate***

În cazul în care comitetul sectorial sau comisia de validare numită de către comitetul sectorial ajunge la concluzia că validarea nu se poate realiza, întregul dosar este returnat verficatorului, pentru a opera anumite schimbări și/sau alte îmbunătățiri necesare.

Atunci când schimbările cerute au fost realizate, dosarul poate fi prezentat din nou pentru validare.

### *B. Documentele prezentate **sunt aprobate***

În cazul în care comitetul sectorial sau comisia de validare numită de către comitetul sectorial, ajunge la concluzia că dosarul calificării este complet, transmite ANC acest dosar împreună cu raportul de validare semnat. ANC numește un expert propriu pentru a realiza o verificare metodologică finală care include și verificarea datelor de intrare în Registrul Național al Calificărilor.

## **Etapa 3: Verificarea metodologică realizată de către ANC**

Verificarea metodologică se focalizează pe următoarele aspectele:

- gradul de implicare al domeniului ocupațional,
- cerințele de format,
- specificațiilor de scriere a unităților,
- utilizarea regulilor de combinare a unităților de competență pentru definirea calificărilor
- cerințele pentru înregistrare în Registrul Național al Calificărilor
- completitudinea dosarului.

**Scopul** verificării metodologice a unui standard ocupațional și a calificărilor asociate este de a asigura că acestea respectă cerințele metodologice specificate și că acestea pot fi înregistrate în baza de date a Registrului Național al Calificărilor și aprobate de către ANC.

**Documentele prezentate** pentru verificarea metodologică sunt cuprinse în dosarul calificării și reprezintă toate documentele verificate și validate precum și rapoartele de verificare și validare întocmite de către experții desemnați de comitetul sectorial.

Documentul utilizat pentru verificare metodologică este, **Lista de control a verificării metodologice** (Anexa 3.7) care cuprinde următoarele întrebări cheie:

1. Domeniul ocupațional a fost implicat în analiza ocupațională?
2. Au fost folosite surse multiple și tehnici diferite pentru realizarea analizei ocupaționale?
3. Analiza ocupațională a fost completată în conformitate cu cerințele metodologice?
4. Au fost descrise toate elementele cuprinse în standardul ocupațional?
5. Toate elementele necesare ale standardului ocupațional au fost descrise în conformitate cu cerințele metodologice?
6. Descrierile fiecărei calificări au fost realizate în conformitate cu cerințele metodologice?
7. Nivelul calificării a fost stabilit în conformitate cu metodologia?
8. Autorii au respectat regulile corecte de combinare?

9. Verificatorul a decis că documentele sunt conforme cu cerințele metodologice?
10. Dosarul a fost validat de către comitetul sectorial în conformitate cu cerințele metodologice?
11. Dosarul este complet?
12. Standardul ocupațional poate fi înregistrat?
13. Au fost prezentate toate fișierele electronice corespunzătoare documentelor elaborate?  
(vezi Anexa 3.9)
14. Calificările pot fi înregistrate?

Constatările verificării metodologice sunt trecute în **Raportul de verificare metodologică** care devine parte a **dosarului calificării**.

#### *Rezultatul verificării metodologice*

**A. Standardul ocupațional și calificările asociate *nu pot fi înaintate* spre aprobarea ANC dacă:**

- 1) Există documentele prezentate care nu respectă cerințele metodologice;
- 2) Dosarul nu este complet;
- 3) Fișierele electronice cerute nu au forma care să permită introducerea în baza de date;
- 4) Titlurile propuse pentru standardele ocupaționale / unitățile de competență sau calificări se suprapun cu titluri deja existente în baza de date;
- 5) Ocupația nu este înregistrată.

În situația în care standardul ocupațional sau calificările asociate nu pot fi înaintate spre aprobare, coordonatorul ANC pentru sectorul respectiv va lua măsurile necesare pentru rezolvarea problemelor semnalate.

NOTĂ: Dacă denumirea unui standard ocupațional sau a unei calificări există deja în RNC sau dacă două standarde/calificări cu aceeași denumire sunt dezvoltate simultan în două sectoare de activitate diferite, comitetele sectoriale implicate decid de comun acord modul de înregistrare al acestora în RNC.

În această situație, dosarul este returnat pentru modificare, fiind însoțit de formularul de feedback prezentat în Anexa 3.8.

**B. Standardul ocupațional și calificările asociate *pot fi înaintate* spre aprobarea ANC.**

Dacă standardul și calificările asociate respectă în totalitate cerințele metodologice, verificatorul metodologic întocmește un raport final de verificare metodologică și înaintează dosarul spre aprobarea ANC.

După aprobare, calificările asociate standardului ocupațional, sunt introduse în **Registrul Național al Calificărilor**.